Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Päiväys/Datum
09.11.2022
Dnro/Dnr
TRAFICOM/533473/03.03.01/2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta pyytää Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 § :n muuttamisesta. Lailla ehdotetaan annettavaksi täydentävä sääntely Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/784 verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta täytäntöönpanemiseksi.

Esityksen mukaan terroristista verkkosisältöä koskevien poistamismääräysten ja rajat ylittävissä tilanteissa toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tekemien poistamismääräysten arvioinnin osalta toimivaltainen viranomainen olisi poliisi. Erityistoimenpiteitä koskevien päätösten osalta toimivaltainen viranomainen olisi Liikenne ja viestintävirasto. Seuraamusten määräämisen osalta toimivaltainen viranomainen olisi poliisihallituksen nimeämä seuraamuskollegio.

Asetuksessa säädetyillä erityistoimenpiteillä tarkoitetaan toimenpiteitä, joita terroristisen verkkosisällön levittämiseen käytettyjen säilytyspalveluntarjoajien tulee ottaa käyttöön. Säilytyspalveluntarjoaja päättää, mitä toimenpiteitä se ottaa käyttöön, joilla käyttäjät voivat merkitä väitettyä terroristista sisältöä tai ilmoittaa siitä säilytyspalvelun tarjoajalle. Toimenpiteiden tulee täyttää laissa asetetut edellytykset muun muassa tehokkaasta terroristisen verkkosisällön leviämisen estämisestä, toimenpiteiden oikeasuhtaisuudesta ja käyttäjien oikeuksien ja oikeutettujen etujen toteuttamiseksi.

Liikenne- ja viestintäviraston tuleviin valvontatehtäviin sisältyisivät säilytyspalvelun tarjoajia koskevat päätökset siitä, että tietyn säilytyspalvelun tarjoajan palveluja käytetään terroristisen sisällön levittämiseen. Lisäksi valvontatehtävät kattavat muun muassa palveluntarjoajien suojaustoimenpiteiden riittävyyden sekä palveluihin sisällytettyjen ehtojen arvioinnin, palveluntarjoajien ja palvelun loppukäyttäjiltä saapuvien ilmoitusten tai yhteydenottojen käsittelyn, kansalaisten ja yritysten neuvonnan ja tiedottamisen sekä yhteistyön muiden jäsenvaltioiden vastaavien toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa ehdotettuja toimivaltaisten viranomaisten nimeämisiä. Esityksen perusteluissa on katsottu, että Traficomilla on sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) valvontaan liittyvien tehtäviensä johdosta parhaimmat valmiudet olla toimivaltainen viranomainen säilytyspalveluntarjoajia koskevien erityistoimenpiteiden osalta. Hallituksen esityksessä viitataan Traficomin tehtävään valvoa videonjakoalustojen tarjoajien velvollisuuksia lain 226 c §:n mukaisesti. Virasto yhtyy tähän näkemykseen siitä huolimatta, että tehtävät ovat virastolle luonteeltaan uusia, ja tehtävät edellyttävät uutta osaamista ja uudenlaisen valvontatoiminnan organisoimista virastossa. Asetuksen täytäntöönpano aiheuttaa siten virastolle lisätehtäviä, lisämenoja ja muita viranomaisvaikutuksia kuten valvontatoiminnan organisoimista, henkilöresurssi- ja koulutustarpeita uuden erityisasiantuntemusta edellyttävän teknisen ja juridisen osaamisen hankkimiseksi.

Hallituksen esityksessä on todettu, ettei asetuksen mukaisia viranomaistehtäviä olisi odotettavissa paljon. Toisaalta todetaan, että tapauksien vaatimat säilytyspalveluntarjoajiin ja niiden prosesseihin sekä menettelyihin kohdistuvat tulkinta-ja valvontatehtävät voivat kuitenkin vaatia enemmän virkatyötä. Liikenne- ja viestintävirasto yhtyy tulkinta- ja valvontatehtävien vaativuuteen ja korostaa, että kyseisen viranomaistehtävän toteuttamiseen liittyy asetuksen mukaisesti myös käyttäjien perusoikeuksien kuten esimerkiksi sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden huomioimiseen liittyviä näkökohtia. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on lakiehdotuksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisena arvioida, että erityistoimenpiteitä toteuttavan säilytyspalvelun tarjoajan toimenpiteet täyttävät asetuksessa määritellyt edellytykset.

Lakiesityksen perusteluissa myös todetaan, että poliisin edustajista koostuvan seuraamuskollegion asetuksen rikkomista tai laiminlyönnistä määrättävän seuraamusmaksun esittelijänä toimisi liikenne- ja viestintäviraston edustaja, silloin kun asia koskisi asetuksessa tarkoitettuja erityistoimenpiteitä.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tarkoituksenmukaisena esityksen antamista vuoden 2022 lisätalousarvioesitykseen IV liittyvänä budjettilakina. Virasto pitää tärkeänä, että esityksessä otetaan huomioon sille uusien tehtävien myötä tuleva lisääntyvä resurssitarve. Hallituksen esityksessä on tuotu esille, että liikenne- ja viestintävirastolle esitetään lisärahoitusta 2 henkilötyövuodelle erityistoimenpiteitä koskeviin tehtäviin kokonaisarvion ollen 260 000 euroa vuodessa.

Hallituksen esityksessä todetaan, että sääntelyn taloudelliset vaikutukset voivat lisääntyä, jos esimerkiksi jokin kansainvälinen iso säilytyspalvelun tarjoaja sijoittaa asetuksessa tarkoitetun toimipaikkansa tai laillisen edustajan Suomeen tai jos jotakin jo Suomessa sijaitsevaa säilytyspalvelun tarjoajaa aletaan hyödyntää terroristisen sisällön levittämiseksi. Virasto toteaa, että tällöin valvontatehtävien määrä ja siten resurssitarve voisi lisääntyä olennaisesti verrattuna nykyarvioon.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä asetuksen tavoitetta puuttua verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen ja terroristisissa tarkoituksissa tapahtuvaan säilytyspalvelujen väärinkäyttöön, jolla edistetään turvallisuutta unionissa.

Pääjohtajan sijaisena
Kati Heikkinen, Ylijohtaja

Mari Österberg, päällikkö

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 9.11.2022. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Heikkinen Kati
Ylijohtaja

Österberg Mari
Päällikkö